

Modelreglement programmabeleidbepalend orgaan

Het Commissariaat heeft vastgesteld dat er bij de bestuursleden en de leden van de programmabeleidbepalende organen van de lokale publieke media-instellingen behoefte bestaat aan een nadere aanduiding en invulling van de door de Mediawet aan het programmabeleidbepalende orgaan (pbo) opgelegde taak en gegeven bevoegdheid. In overleg met de Organisatie van Lokale Omroepen in Nederland (OLON) heeft het Commissariaat dit modelreglement opgesteld.

Hilversum, 24 februari 2009

Commissariaat voor de Media

MODELREGLEMENT PROGRAMMABELEIDBEPALEND ORGAAN

Artikel 1 Taak pbo

1. Het pbo bepaalt het media-aanbodbeleid van de lokale publieke media-instelling, rekening houdend met het in artikel 2.70 van de Mediawet opgenomen programma-aanbodvoorschrift.
2. Het pbo controleert of het door hem vastgestelde beleid voor het media-aanbod wordt uitgevoerd. Het pbo rapporteert zijn bevindingen hierover ten minste twee maal per jaar aan het bestuur van de lokale publieke media-instelling.
3. Het pbo rapporteert jaarlijks aan het Commissariaat voor de Media over de uitvoering van het door hem vastgestelde media-aanbodbeleid.
4. Het pbo kan het bestuur van de lokale publieke media-instelling adviseren over aangelegenheden die direct verband houden met het door het pbo vastgestelde media-aanbodbeleid.

Artikel 2 Samenstelling pbo

1. Het pbo is representatief voor de belangrijkste in de gemeente(n) voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen en streeft naar een evenredige vertegenwoordiging naar leeftijd en geslacht. In geval het verzorgingsgebied van de lokale publieke media-instelling meer dan een gemeente omvat streeft het pbo tevens naar een evenredige vertegenwoordiging.
2. Het pbo bestaat uit ten minste vijf leden die afgevaardigd zijn door organisaties/instellingen die een van de in het eerste lid genoemde stromingen vertegenwoordigen.
3. Het pbo kan, naast de in het tweede lid genoemde representatieve leden, bestaan uit leden op persoonlijke titel. De representatieve leden vormen te allen tijde een meerderheid ten opzichte van de leden op persoonlijke titel.
4. Tot lid van het pbo kan uitsluitend worden benoemd een persoon die de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt en die woonachtig is in het gebied waarvoor het media-aanbod van de lokale publieke media-instelling is bestemd.
5. Met het lidmaatschap van het pbo zijn onverenigbaar:
 - een lidmaatschap van de raad van de betrokken gemeente;
 - de functie van burgemeester of wethouder van de betrokken gemeente;
 - een lidmaatschap van een van de commissies als bedoeld in Hoofdstuk V van de Gemeentewet;
 - een bestuurslidmaatschap of een betrekking, al dan niet tegen betaling, bij een commerciële media-instelling;
 - betrokkenheid bij een productiebedrijf waaraan de lokale publieke media-instelling de verzorging van (een deel van) haar media-aanbod heeft uitbesteed.
6. Het pbo wijst uit zijn midden een voorzitter aan.

Artikel 3 Benoeming leden pbo

1. De leden van het pbo worden voorgedragen en benoemd op de wijze als in de statuten van de lokale publieke media-instelling voorzien.
2. Een vacature dient zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes maanden te worden vervuld.
3. De leden van het pbo worden voor een periode van vijf jaar benoemd met de mogelijkheid van één herbenoeming voor dezelfde periode.

Artikel 4 Besluitvorming pbo

1. Het pbo vergadert ten minste driemaal per jaar, waarvan in ieder geval éénmaal ten behoeve van de vaststelling van het media-aanbodbeleid en voorts zo dikwijls als de voorzitter dit nodig acht of ten minste de helft van het aantal leden of het bestuur van de lokale publieke media-instelling daarom verzoekt.
2. De vergaderingen van het pbo kunnen worden bijgewoond door leden van het bestuur van de lokale publieke media-instelling en/of door leden van de (hoofd)redactie die door het bestuur zijn aangewezen. De leden van het bestuur en van de (hoofd)redactie hebben geen stemrecht in de pbo-vergadering.
3. De termijn van oproeping en kennisgeving bedraagt ten minste vier weken.
4. Het bestuur van de lokale publieke media-instelling draagt zorg voor de verslaglegging van de vergadering waarin het media-aanbodbeleid wordt vastgesteld. Voor de verslaglegging van de overige vergaderingen draagt het pbo zorg.

5. Het pbo beraadslaagt en besluit omtrent de vaststelling van het media-aanbodbeleid, uitsluitend indien ten minst de helft plus één van zijn leden aanwezig is.
6. Besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen; bij het staken van de stemmen beslist de voorzitter.

Artikel 5 Het media-aanbodbeleid

De vaststelling van het media-aanbodbeleid door het pbo heeft in ieder geval betrekking op de verspreiding van de publieke omroepdiensten van de lokale publieke media-instelling via radio, televisie en/of teksttelevisie. Het beleid wordt vastgelegd in een document waarin wordt beschreven:

- a. welke doelstellingen de lokale publieke media-instelling met haar media-aanbod nastreeft;
- b. met welk type programma's en met welk programma-aanbodschema de publieke media-instelling haar doelstellingen beoogt te realiseren;
- c. welke doelgroepen de lokale publieke media-instelling met haar gehele media-aanbod en onderdelen daarvan beoogt te bereiken;
- d. welke programma's en/of programmatypen de lokale publieke media-instelling zelf verzorgt en welke programma's en/of programmatypen in haar opdracht door derden worden verzorgd.

Artikel 6 Vorm en geldigheidsduur vastgestelde media-aanbodbeleid

1. Het door het pbo vastgestelde media-aanbodbeleid wordt vastgelegd in een schriftelijk document en binnen vier weken na vaststelling overhandigd aan het bestuur.
2. Het door het pbo vastgestelde media-aanbodbeleid geldt voor één jaar.
3. Het door het pbo vastgestelde media-aanbodbeleid kan door het pbo tussentijds gewijzigd worden.

TOELICHTING

Algemeen

Met ingang van 1 januari 2009 is een nieuwe Mediawet in werking getreden. Bij die gelegenheid is onder meer een nieuwe terminologie ingevoerd, die ertoe zou moeten leiden dat het programmabeleidbepalende orgaan in het vervolg media-aanbodbeleidbepalend orgaan heet. De aanduiding programmabeleidbepalend orgaan (pbo) is evenwel zo ingeburgerd dat het Commissariaat meent dit niet te moeten wijzigen.

Het pbo is door de wetgever belast met de opdracht om het programmabeleid (nu: media-aanbodbeleid) van de lokale omroepinstelling (nu: lokale publieke media-instelling) te bepalen. Een nadere aanduiding van het media-aanbodbeleid dan wel van de wijze waarop het pbo dat beleid moet vaststellen en waarmee het pbo daarbij rekening moet houden, ontbreekt in de Mediawet. Het gevolg hiervan is dat bij bestuur, pbo, redactieleden en overige medewerkers van lokale publieke media-instellingen onduidelijkheid bestaat over de taken en bevoegdheden van het pbo, al dan niet in relatie tot de taken en bevoegdheden van bestuur en redactie.

Het Commissariaat vindt het noodzakelijk om door middel van het tot stand brengen van een modelreglement in ieder geval de taken en de bevoegdheden van het pbo nader te omschrijven, zodat het pbo zal functioneren zoals door de wetgever beoogd. Van groot belang is daarbij dat de betrokkenen binnen de lokale publieke media-instelling zich ervan bewust zijn dat weliswaar enkel en alleen het pbo het media-aanbodbeleid vaststelt maar dat het bestuur verantwoordelijk is voor het functioneren van de instelling, zodat het bestuur ook verantwoordelijk is voor het functioneren van het pbo.

De taken en bevoegdheden van de redactie, ook wel aangeduid met hoofdredactie, hoofdredacteur, redactiestaf of programmastaf, zijn opgenomen in de statuten van de lokale publieke media-instelling. Voor een nadere aanduiding verwijzen wij naar de OLON-modelstatuten. In het verplicht tot stand te brengen redactiestatuut (artikel 2.88, lid 2 en lid 3, van de Mediawet) wordt daarenboven aandacht besteed aan de redactionele onafhankelijkheid ten opzichte van sponsors.

De bepalingen in de Mediawet die van belang zijn voor het functioneren en de samenstelling van het pbo zijn opgenomen in de bijlage.

Artikelsgewijs

Artikel 1 Taak pbo

De in de Mediawet opgenomen taak van het pbo om het media-aanbodbeleid te bepalen heeft slechts zin als ook gecontroleerd wordt of dat beleid daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Weliswaar is het bestuur hiervoor verantwoordelijk, maar naar het oordeel van het Commissariaat is het pbo het aangewezen orgaan om deze controle uit te oefenen. Teneinde het bestuur in staat te stellen zijn verantwoordelijkheid te nemen dient het pbo de bevindingen ter zake van die controle aan het bestuur te rapporteren. Deze rapportage kan geschieden in de vorm van het overleggen van de notulen van de desbetreffende pbo-vergadering.

De jaarlijks aan het Commissariaat te overleggen rapportage is bedoeld om het Commissariaat, in het kader van zijn toezicht op het functioneren van de lokale publieke media-instelling, in staat te stellen de naleving van het programma-aanbodvoorschrift (artikel 2.70 van de Mediawet) van de lokale publieke media-instelling te controleren.

Artikel 2 Samenstelling pbo

De in artikel 2.61 van de Mediawet genoemde hoofdstromingen worden in de statuten van de onderscheiden lokale publieke media-instellingen uitgewerkt in een achttal meer concreet aan te duiden stromingen. Naast de vertegenwoordiging van de hoofdstromingen is een streven naar een evenredige vertegenwoordiging naar leeftijd, geslacht en in voorkomende gevallen naar geografische spreiding ook op z'n plaats te achten. Een te grote omvang van het pbo is niet bevorderlijk voor het functioneren van dat orgaan.

Het Commissariaat is er mee bekend dat de lokale publieke media-instelling steeds niet alleen grote moeite heeft een pbo samen te stellen dat bestaat uit acht leden, maar ook grote moeite heeft het pbo met deze omvang te laten functioneren. In vele gevallen blijven vacatures onvervuld en worden pbo-vergaderingen, onder meer daardoor, slecht bezocht. Gezien deze omstandigheden, waarin naar het oordeel van het Commissariaat op korte termijn geen verbeteringen zijn te verwachten, heeft het Commissariaat het voorgeschreven minimum aantal pbo-leden teruggebracht tot 5. Daarbij dient uiteraard de representatie van de in artikel 2.61 van de Mediawet genoemde hoofdstromingen te zijn verzekerd.

De Mediawet heeft de minimumleeftijd waarop men lid kan zijn van een omroepvereniging vastgesteld op 16 jaar. Volgens het Commissariaat is het op z'n plaats ook voor het lidmaatschap van het pbo deze leeftijdsgrens aan te houden.

De onverenigbare functies vloeien voort uit het bepaalde in artikel 2.1, tweede lid, van de Mediawet waarin is opgenomen dat het media-aanbod van de publieke mediadiensten onafhankelijk dient te zijn van commerciële invloeden en van overheidsinvloeden.

Artikel 3 Benoeming leden pbo

De vacaturevervulling binnen zes maanden is gezien de vergaderfrequentie voldoende adequaat en vormt geen bedreiging voor de representativiteit.

Artikel 4 Besluitvorming pbo

Onder vaststelling van het media-aanbodbeleid wordt mede verstaan het door het pbo goedkeuren van het door het bestuur en/of de redactie voorgestelde media-aanbodbeleid. Door deze veelvuldig voorkomende gang van zaken is het van belang dat de vergaderingen van het pbo toegankelijk zijn voor het bestuur en de redactie. In dit kader moet niet worden vergeten dat het bestuur verantwoordelijk is voor het functioneren van de lokale publieke media-instelling en derhalve verantwoordelijk is voor het functioneren van het pbo. Bovendien is de (hoofd)redactie verantwoordelijk voor de inhoud van de programma's, waarbij rekening wordt gehouden met het door het pbo vastgestelde media-aanbodbeleid. De (hoofd)redactie legt daarover, op grond van de statuten, verantwoording af aan het bestuur. Dit samenspel tussen pbo, bestuur en (hoofd)redactie maakt het noodzakelijk dat er tussen deze organen met betrekking tot (de vaststelling van) het media-aanbodbeleid en de verzorging en verspreiding van het media-aanbod een regelmatige en voortdurende informatie-uitwisseling plaatsvindt. De vergadering van het pbo is daartoe de aangewezen gelegenheid.

Artikel 5 Media-aanbodbeleid

Het media-aanbodbeleid beantwoordt in elk geval de vraag welke media/omroepdiensten (radio, televisie en/of teksttelevisie, internet) ingezet worden, welke programma's en/of welke soort programma's door de lokale publieke media-instelling uitgezonden worden op grond van welk programma-aanbodschema en van welke programma's de verzorging wordt uitbesteed. Het media-aanbodbeleid geeft ook aan tot welke categorieën (informatie, cultuur en educatie) programma's behoren. Het pbo zorgt er met zijn vaststelling van het media-aanbodbeleid voor dat de met het media-aanbod nagestreefde doelstellingen worden gehaald en dat de doelgroepen worden bereikt. Het pbo ziet erop toe dat de wettelijk verplichte ICE-percentages (het programma-aanbodvoorschrift) worden gehaald. De verantwoordelijkheid voor de naleving van deze wettelijke verplichting ligt evenwel bij het bestuur van de lokale publieke media-instelling.

Artikel 6 Vorm en geldigheidsduur vastgestelde media-aanbodbeleid

Het is niet ongebruikelijk dat de vaststelling van het media-aanbodbeleid door het pbo inhoudt dat het pbo het door bestuur en/of redactie voorgestelde media-aanbodbeleid goedkeurt en dat de vastlegging van dat vastgestelde media-aanbodbeleid niet meer is dan de zin in de notulen van de pbo-vergadering: *het pbo stelt het media-aanbodbeleid vast of het pbo keurt het voorgestelde media-aanbodbeleid goed*. Het Commissariaat noch de eventuele derde aan wie (een deel van) de programmaproductie is uitbesteed hebben zo een idee van wat het media-aanbodbeleid inhoudt. Om ervoor te zorgen dat alle betrokkenen bij de lokale publieke media-instelling steeds op de hoogte (kunnen) zijn van de uitgangspunten van de door de lokale publieke media-instelling uit te zenden en uitgezonden programma's, is het naar het oordeel van het Commissariaat van groot belang dat het media-aanbodbeleid wordt uitgeschreven en vastgelegd. Deze vastlegging is met de *Beleidsbrief*

lokale omroep en uitbesteding van november 2007 verplicht gesteld ingeval de lokale publieke media-instelling activiteiten, zoals de productie van programma's en reclameboodschappen, uitbesteedt.

Teneinde te bewerkstelligen dat de betrokkenheid van het pbo bij het media-aanbodbeleid geen wassen neus is, dient het media-aanbodbeleid elk jaar opnieuw aan het oordeel van het pbo te worden onderworpen. Het pbo stelt het media-aanbodbeleid dan ook elk jaar opnieuw vast.

BIJLAGE

Artikel 2.1 Mediawet

1. Er is een publieke mediaopdracht die bestaat uit:
 - a. het op landelijk, regionaal en lokaal niveau verzorgen van publieke mediadiensten door het aanbieden van media-aanbod op het terrein van informatie, cultuur, educatie en verstrooiing, via alle beschikbare aanbodkanalen; en
 - b. het verzorgen van publieke mediadiensten waarvan het media-aanbod bestemd voor landen en gebieden buiten Nederland en voor Nederlanders die buiten de landsgrenzen verblijven.
2. Publieke mediadiensten voldoen aan democratische, sociale en culturele behoeften van de Nederlandse samenleving door het aanbieden van media-aanbod dat:
 - a. evenwichtig, pluriform, gevarieerd en kwalitatief hoogstaand is en zich tevens kenmerkt door een grote verscheidenheid naar vorm en inhoud;
 - b. op evenwichtige wijze een beeld van de samenleving geeft en de pluriformiteit van onder de bevolking levende overtuigingen, opvattingen en interesses op maatschappelijk, cultureel en levensbeschouwelijk gebied weerspiegelt;
 - c. gericht is op en een relevant bereik heeft onder zowel een breed en algemeen publiek, als bevolkings- en leeftijdsgroepen van verschillende omvang en samenstelling met in het bijzonder aandacht voor kleine doelgroepen;
 - d. onafhankelijk is van commerciële invloeden en, behoudens het bepaalde bij of krachtens de wet, van overheidsinvloeden;
 - e. voldoet aan hoge journalistieke en professionele kwaliteitseisen; en
 - f. voor iedereen toegankelijk is.
3. Het programma-aanbod van de algemene programmakanalen van de landelijke, regionale en lokale publieke mediadiensten wordt via omroepzenders verspreid naar alle huishoudens in het verzorgingsgebied waarvoor de programma's zijn bestemd zonder dat zij voor de ontvangst andere kosten moeten betalen dan de kosten van aanschaf en gebruik van technische voorzieningen die de ontvangst mogelijk maken.
4. In het kader van de uitvoering van de publieke mediaopdracht volgen en stimuleren publieke media-instellingen technologische ontwikkelingen en benutten de mogelijkheden om media-aanbod aan het publiek aan te bieden via nieuwe media- en verspreidingstechnieken.

Artikel 2.61 Mediawet

1. Voor de verzorging van de publieke mediadiensten op regionaal en lokaal niveau kan het Commissariaat regionale respectievelijk lokale instellingen als publieke media-instellingen aanwijzen volgens de bepalingen van deze paragraaf.
2. Voor aanwijzing komen slechts in aanmerking instellingen die:
 - a. rechtspersoon naar Nederlands recht met volledige rechtsbevoegdheid zijn;
 - b. zich volgens de statuten uitsluitend of hoofdzakelijk ten doel stellen het op regionaal respectievelijk lokaal niveau uitvoeren van de publieke mediaopdracht door het verzorgen van media-aanbod dat gericht is op de bevrediging van maatschappelijke behoeften die in een provincie, een gemeente of een deel van de provincie waarop de instelling zich richt leven, en het verrichten van alle activiteiten die nodig zijn om daarmee een publieke taak te vervullen; en
 - c. volgens de statuten een orgaan hebben dat het beleid voor het media-aanbod bepaalt en dat representatief is voor de belangrijkste in de desbetreffende provincie of gemeente voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen.

Artikel 2.70 Mediawet

- Het programma-aanbod van de regionale en lokale publieke mediadienst bestaat per programmakanaal:
- a. voor ten minste vijftig procent van de duur uit aanbod van informatieve, culturele en educatieve aard dat in het bijzonder betrekking heeft op de provincie respectievelijk gemeente waarvoor het aanbod bestemd is; en

b. voor ten minste uit een bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen percentage aanbod als bedoeld in onderdeel a dat door de regionale respectievelijk lokale publieke media-instelling zelf of uitsluitend in haar opdracht is geproduceerd.